

Новітній «дерибан»? Навіщо це народу?

Людмила Сімонова

2022-07-13

На період воєнного стану скасовується прозорість приватизації державного майна

Депутати запропонували зміни до законодавства про приватизацію державного та комунального майна: на період воєнного стану скасовуються прозорість покупців, оцінка майна та його інвентаризація й навіть дозвіл АМКУ. Складається враження, що **ці зміни лобіюють самі монополісти**.

Група депутатів своїм законопроектом *№7451 від 09.06.2022 року* запропонувала внести зміни в приватизаційне законодавство. Його вже навіть **проголосували у першому читанні**.

Від тих змін складається враження, що **ФДМУ** дуже добре вивчив, через що його критикували за проведені приватизаційні аукціони.

Але,

замість того, щоб удосконалити процедури передприватизаційної підготовки об'єктів, Фонд вирішив просто скасувати те, за що може наразитися на критику.

Добре це чи погано для власників майна — громадян України?

1. Анонімність покупців

Фонд багато критикували за недостатню перевірку учасників/переможців аукціонів, а щодо об'єкта «Більшовик» навіть сказали, які три олігархи «розіграли» його між собою. **Тому в новому законодавстві пропонується... зробити покупців анонімними.**

Чому це погано?

Бо ми не визнаємо, хто маніпулює ситуацією, особливо якщо аукціон не відбувся. Або якщо була змова, то ми (а значить, і органи розслідування) тепер не знатимемо навіть підставних фігур, що іноді дозволяло дізнатися про справжніх учасників.

Тільки переможець буде відомий.

Але цього замало.

Громадськість зазвичай хоче знати, хто бере участь в аукціоні (особливо коли є тільки один покупець або коли потенційний покупець усе зробив, аби не допустити конкурентів, з якими не можна домовитись).

А примітка, що ці відомості стануть відкритими після війни, нічого не змінює, адже до того моменту все забудеться, і об'єкт перебуватиме в «надійних» руках. І ніяка критика не допоможе, адже після бійки кулаками не махають.

Щодо покупця, то тут хочуть скасувати обов'язкове підтвердження його останньої річної або квартальної аудиторської звітності, яка вимагалася для об'єкта великої приватизації.

Тобто,

громадськість не зможе дізнатися, чи то реальний покупець або ж такий, що має символічний статутний капітал і борги. Відповідно, чи розвиватиме він об'єкт або ж перепродасть його чи навіть знищить?

Уже бувало таке, коли під тиском громадськості скасовували аукціон (наприклад, щодо київського заводу «Електронмаш»), а на новому аукціоні об'єкт продавали дешевше, бо агресор готовий заплатити будь-які кошти, аби влізти в Україну та розвалити підприємство. Тоді громадськість могла зупинити процес своєю критикою, а **тепер уже не зможе.**

2. Без інвентаризації та оцінки

При підготовці до аукціону не вимагатиметься оцінка майна.

Зрозуміло, що ФДМУ обпікся на оцінці для заводу «Більшовик», — саме її використали для скасування результатів аукціону. Тому тепер стартову ціну визначатимуть на основі оцінки активів для фінансової звітності, яка повинна проводитися щороку.

Однак тут є дві проблеми.

- 1) По-перше, **робити переоцінку щорічно у компанії, яка «мертва» (як той же «Більшовик»), просто немає грошей.**

Крім того,

наявність боргів, які вираховуються із вартості активів, призводить до нульової вартості підприємства.

Також,

2) **не вимагатиметься інвентаризація або перелік майна, яке передається** тому, хто придбає його в процесі приватизації.

Мабуть, врахували те, що **деякі покупці відмовилися від придбання активів, коли з'ясували, що в реальності частина активів, які є в наданому Фондом переліку, просто відсутня.** Але замість того, щоб відкоригувати процедуру інвентаризації, Фонд вирішив, що буде простіше не проводити інвентаризації та не відповідати за неї.

Зрозуміло, що то велика робота, що потребує чималих коштів, але на ній завжди економили, чим покривали крадіжки державних активів.

Тепер покупці не матимуть уявлення, що вони купують на підприємстві, а це призведе до збільшення ризиків для них, а також **до зменшення ціни майна, виставленого на аукціон.**

Чи потрібне це народу України як власнику майна?

3. Права на земельну ділянку

Законопроект передбачає можливість залучення спеціалістів у разі необхідності підготувати об'єкт до приватизації.

Цей момент можна вважати позитивним,

особливо якщо фахівці зможуть до аукціону вирішити питання прав власності/оренди земельної ділянки, чого не зробили для аукціону щодо об'єкта «Більшовик».

І дуже дивно,

оскільки в цьому випадку основним активом, що продавався, була земельна ділянка, але вона не перебувала ні у власності, ні в оренді підприємства, тож отримати високу ціну, якої очікували всі знавці ринку нерухомості, не вдалося.

Адже ситуацію із землею Фонд не захотів вирішувати, заявивши, що то проблема нового власника, мовляв, він «домовиться».

Так, домовиться, але ж за наш кошт, бо гроші підуть у чиїсь кишені замість держбюджету.

Тому найкращим було б рішення, яким закон дозволяв би автоматичний перехід прав на землю до нового власника, як це записано для ліцензій і дозволів.

4. Продаж об'єктів без участі іпотекодержателя

Фонд держмайна полегшив собі життя,

дозволивши продаж і реєстрацію прав на об'єкт приватизації навіть у разі наявності іпотеки.

А законопроектом дозволяється *навіть*

не інформувати іпотекодержателя у разі приватизації такого майна.

Тобто,

новому власнику передають обов'язки, про які він може навіть не здогадуватися.

При цьому,

такі обов'язки можуть бути оформлені на третю особу, яка може втратити права вимоги на це майно.

Такий підхід знизить потенційний інтерес до майна й не дасть можливості продати його за достойні гроші.

Готуємося до скандалів з ціною, отриманою на аукціоні?

5. Релокація

Між іншим законопроект має назву «Про внесення змін до Закону України «Про приватизацію державного і комунального майна» та інших законодавчих актів України **щодо сприяння процесам релокації підприємств в умовах воєнного стану та економічного відновлення держави**».

Процедура *релокації* сьогодні конче потрібна Україні. На те є чимало причин, в тому числі й розосередження виробництва по всій Україні, а також можливе перенесення підприємств за межі України, наприклад, у дружні країни Східної Європи.

Але ж **у самому тексті законопроекту нічого про релокацію немає**.

Це чергове оказамілювання? Піар? Чи що воно таке? Якщо про релокацію не йдеться, а по суті й не може йтися, то навіщо вводити в оману такою назвою?

6. Дозвіл АМКУ вже ПІСЛЯ переходу прав власності

У законопроекті пропонується встановити, що **перехід права власності на об'єкт приватизації до покупця не залежить від отримання дозволу Антимонопольного комітету України.**

Тобто,

може так статися, що права власності вже у покупця, і тут він отримує відмову АМКУ? Так?

Не дуже хороша можливість для сумлінних покупців втратити і актив, і гроші.

А для тих, хто може «порішати», — можливість монополізації ринків? Фактично корупцію свідомо закладають у законопроект.

Окрім того,

у разі приватизації «пулу», тобто об'єднання активів кількох підприємств, можлива приватизація цілої галузі.

Так оце ми заявили про боротьбу з монополістами, а тепер готові створити нових?

Саме по собі створення «пулу» є сумнівним, а вже зняття вимоги про отримання дозволу АМКУ до переходу прав власності взагалі в будь-які рамки не лізе.

7. Висновки

Дуже прикро, що **законопроект уже проголосований у першому читанні**, бо тепер навряд чи вдасться внести до нього достатньо змін. А змінювати потрібно.

Заспокоює лише те, що забороняється проведення аукціонів із продажу об'єктів великої приватизації та викупу об'єктів великої приватизації в період дії правового режиму воєнного стану.

Тому,

об'єкти, які все ще мають **велику цінність**, не підуть на «дерибан».

Можливо,

все ж прискориться мала приватизація для розвитку об'єктів воєнного призначення, щоб зрушити бізнес у цей важкий час.

Фонд зазнав фіаско при приватизації «Більшовика» і тепер змушений довго продавати багато активів і підприємств, бо не може забезпечити їхньої інвестиційної привабливості при процедурах підготовки до приватизації.

Але замість вдосконалення приватизаційних процедур він пропонує їх просто скасувати, щоб об'єкти купували «правильні» покупці, які вже все знають про об'єкт.

Але навіщо це народу України?
